



Imenom sam te zvao, ti si moj (Iz. 43.1)

NADIJEVANJE IMENA KOD NAS I U SVIJETU

Slavica Žura Vrkić*
Zadar

Da među ljudima nema nikoga bez imena kaže i prastari grčki ep „Odiseja“. Ime (grč. *ónoma*, lat. *nomen*) u istočnim kulturama i biblijskoj tradiciji nije samo vanjska oznaka, nego izraz same čovjekove biti. Mijenjati ime značilo je mijenjati zvanje, stalež, osobnu bitnost. U Novom zavjetu Isus namjenjuje apostolu *Šimun* novu ulogu te mu mijenja ime u *Petar*.

„Ime nije nevažno! Novi će ga čovjek nositi cijeli život. Treba težiti za time da mu ono i pristaje cijeli život.“, reći će **Antun Jarm**, autor obiteljskog imenara „Imena i imendani“

Nekoć su imena govorila o staležu pa djevojka sa sela nije smjela nositi isto ime kao kći plemića. U Engleskoj su se davala mahom biblijska imena jer se Biblija čitala u svakoj kući.

U 16. stoljeću u Njemačkoj djevojčicama nisu davali ime *Maria* ili *Marie* zbog velikog strahopoštovanja, pa su umjesto toga birali latinsko ime *Regina* („kraljica“).

Kod starih Grka i Rimljana bio je običaj novorođenčadi davati imena koja znače život, rast, sreću, ustrajnost, radost, vedrinu i sl. Otuda *Zoe*, *Crescentia*, *Fortunata*, *Constantia*, *Hilaria* i dr.

Nijemci su nakon Drugog svjetskog rata počeli odbacivati germanska i kratka imena i počeli birati imena biblijskog i antičkog podrijetla, ne skraćujući ih.

Korijen mnogih imena dubok je i razgranat, i prije nego se odlučimo za neko ime trebali bismo saznati nešto o njegovu podrijetlu i značenju. *Rahela* na hebrejskom znači „strpljiva“ ili „ovčica“ (u Bibliji kći Jakobova i majka Josipova), a ime *Deborah* na hebrejskom znači „pčela“ (inače izraelska proročica koja je po-

mogla oslobađanju Izraelaca od Kanaanaca). *Eleonora* na arapskom znači „Bog je moje svjetlo“, a ime *Ana* potječe od hebrejskog *hananah* (milosrđe), što je opet skraćenica od *hananjah* (Jahva se smilovao).

Još je veliki **J. W. Goethe** tražio od majki da svojim kćerima daju lijepa imena jer to, smatrao je, odgovara pjesnicima, a danas u svijetu postoje i savjetovališta za odabir vlastitih imena.

Nije suviše znati nešto o podrijetlu i značenju imena, posebno kada se radi o stranim imenima. Ime koje je lijepo za oko i ugodno za uši ne mora imati i dobro značenje. *Perdita* i *Asina* na latinskom znače „izgubljena“ i „margarica“. Ime *Tjorven* iz romana **Astrid Lindgren** izmišljeno je ime koje karakterizira osobu i nema pozitivno značenje. Ime *Skrollan* iz jedne TV-serije, također izmišljeno i lošeg značenja, dospjelo je čak na optuženičku klupu. Stručnjaci koji se bave imenima pitaju se kako će se osjećati vlasnici ovih imena ako jednog dana posjete Švedsku.

Austrijski roditelji koji su 1984. godine svojem djetetu htjeli dati ime *Bierstübl* (što znači „pivnica“) izgubili su sudski spor.

Njemački matičari pristali su 1999. godine u matice rođenih upisati *Pepsi-Carola*, *Rasputin* i *Napoleon* a odbili upisati imena *Gramophon*, *Lenin* i *McDonald*. U razdoblju globalizacije, koja se osjeća i na području nadijevanja imena, sve je manje različitosti a više sličnosti.

Osim ovog procesa, koji se ostvaruje postupno, ali sigurno, zbiva se i nešto drugo. Djevojčicama su se počela davati muška imena. Od *Jonas* i *Jonah* nastalo je *Jona*, pa se takvo



ime u Njemačkoj daje i djevojčicama i dječacima.

U Engleskoj i Wallesu na području davanja vlastitih imena osjeća se pomodarstvo, pa je u protekloj godini 486 djevojčica dobilo ime po tragično preminuoj pjevačici *Aaliyah*, a ime *Leo* popelo se sa 101. na 42. mjesto. Tako se, naime, zove sin engleskog premijera **T. Blaira**. Ime *Shakira* dobila je 221 djevojčica. Ukupno 86 dječaka i 19 djevojčica dobilo je ime *Brooklyn*, inače ime sina poznatog bračnog para **Beckham**.

Podaci o rangiranju imena u nekoliko europskih zemalja i SAD-u, koje ovdje objavljujemo, iznenadit će nas svojim podudarnostima. Uočljivo je prihvaćanje angloameričkih imena. Koliko će taj trend potrajati, ne može se sa sigurnošću predvidjeti, to više što smo svjesni sve većeg prodora engleskog jezika i američkog načina života.

Među stručnjacima za njemački jezik, nakon početne zabrinutosti zbog mnogo anglica u tom jeziku, sve se više čuje mišljenje da to zapravo nije opasnost. Treba ih samo znati dobro „udomiti“, misle oni. Ulazak engleskih riječi u druge jezične sustave prije će, smatraju oni, prouzročiti raspad engleskog jezika nego potisnuti i oslabiti jezik koji te riječi prima.

PODACI O NAJČEŠĆIM IMENIMA U NEKOLIKO ZEMALJA SVIJETA:

Njemačka (2002): *Marie, Sophie, Maria, Anna (Anne), Laura, Lea, Katharina, Sarah, Julia i Lena* te *Alexander, Maximilian, Paul, Leon, Lukas, Jonas, Niklas, Tim, David* i *Luca*.

Austrija (2002): *Julia, Anna, Sarah, Laura, Lisa, Katharina, Hannah, Lena, Selina, Viktoria* te *Lukas, Florian, Michael, Daniel, Alexander, Fabian, Marcel, Tobias, David* i *Filip*.

Nizozemska (2002): *Sanne, Lisa, Anne, Fleur, Anna, Iris, Britt, Julia, Lotte* i *Emma* te *Thomas, Daan, Tim, Lars, Max, Rick, Jesse, Niels, Lucas* i *Bram*.

(Imena *Sanne, Daan* i *Bram* skraćene su od *Susanne, Daniel* i *Abraham*)

Švedska (2001): *Emma, Elin, Julia, Hanna, Linnea, Ida, Wilma, Matilda, Moa* i *Amanda* te *Oscar, Erik, Filip, Emil, Alexander, William, Anton, Lucas, Viktor* i *Simon*.

Finska (1999): *Wilma, Emma, Ida, Emila, Elin, Amanda, Julia, Anna, Sara, Ellen* te *Emil, Robin, Anton, Rasmus, Jonathan, William, Oscar, Daniel, Oskar* i *Linus*.

Engleska (2001): *Chloe, Emily, Jessica, Ellie, Sophie, Megan, Charlotte, Lucy, Hannah* i *Olivia* te *Jack, Joshua, Thomas, James, Daniel, Benjamin, William, Samuel, Joseph* i *Oliver*.

SAD (2001): *Emily, Hannah, Madison, Samantha, Ashley, Elisabeth, Kayla, Alexis* i *Abigail* te *Jacob, Michael, Joshua, Matthew, Joseph, Nicholas, Anthony, Tyler* i *Danie*.

S imenom *Luka*, koje je trenutno jedno od najpopularnijih muških imena u svijetu, njemački matičari odnedavno imaju poteškoća. Ukoliko roditelji odaberu ime *Lukas*, dvojbi nema. Talijanska verzija tog imena, ime *Luca*, asocira na žensko ime i što više daje se i djevojčicama. Stoga njemački propisi o davanju imena zahtijevaju uz ime *Luca* još jedno ime koje bi odstranilo dvojbu o kojem se spolu radi. Tako se sureće istovremeno *Luca Marie* i *Max Luca*. Jasno je, dakle, da se u prvom se slučaju radi o djevojčici, a u drugom o dječaku. Nijemci možda ne znaju za našu *Lucu*, ali znaju za ime *Lucia* koje dovode u vezu s muškim imenom *Luca*, talijanskom verzijom imena *Lukas* odnosno *Luka*.

Da će na području davanja imena, i kod nas i u svijetu, trebati mijenjati, odnosno dopuniti postojeće zakone, potvrđuje i to što su, primjerice, u njemačkim matičnim uredima, nakon dugotrajnog odbijanja, upisana imena *Lafayette, Chanel* i *Prestige*. Imena *Maggi, Libbi, Milka (!), Cola, Coke* i *Microsoft* matičari i suci u Njemačkoj nisu odobrili.

Ime *Cheyenne* koje je u SAD-u prilično rasprostranjeno, a u Francuskoj ga je dobilo 2002. godine otprilike tristo djevojčica, u Njemačkoj još uvijek čeka zeleno svjetlo. Razlog je u tome što je *Cheyenne* inače ime indijanskog plemena i ime glavnoga grada američke države Wyoming, a to je za njemačke zakone nedopustivo. Slično će se dogoditi i ime-

nu *Berlin* koje se u SAD-u daje djevojčicama i dječacima. Tamo, naime, nema zakonom predviđenih ograničenja vezanih za davanje vlastitih imena.

Tekst hrvatskog zakona o osobnom imenu iz 1991. godine ne sadrži takve odredbe, ali propisuje da je osoba, čije se osobno ime (ime i prezime) sastoji od više riječi, dužna služiti se u pravnom prometu uvijek istim osobnim imenom, dakle istom kombinacijom i istim redoslijedom riječi koje su dio osobnog imena. U matičnu knjigu rođenih potrebno je u tu svrhu unijeti podatak o tome kojim će se osobnim imenom – a to su najviše dva imena i dva prezimena – osoba služiti u pravnom prometu.

Koja su trenutačno najčešća imena u Hrvatskoj, možemo samo nagađati, no obrada podataka o imenima novorođenčadi u Zadru od 1940. do 2002. godine, koji su uneseni u knjige rođenih matičnog područja Zadar, stvorila je zanimljivu sliku o kretanju vlastitih imena, ovisno o političkim, gospodarskim, narodnim i drugim čimbenicima i promjenama, koja se, iako se odnosi posebno na zadarsko područje, jednim dijelom može primijeniti i na cijelu Hrvatsku.

Od 1940. do 1943. godine u Zadru su najčešća imena bila *Maria, Anna, Graziella, Mirella, Giuseppina, Vittoria, Angela, Domenica, Paola* te *Antonio, Giuseppe, Mario, Vittorio, Giovanni, Simeone, Franco, Bruno* itd.

Već 1944. i 1945. u matičnim knjigama rođenih nalazimo ova najčešća imena: *Maria, Sonja, Mirjana, Ana-Marija, Ana, Elena, Gracijela, Katica* te *Ivan, Mario, Josip, Šime, Ante, Boris, Franko, Pavle* itd.

Pedesetih godina u Zadru su najbrojnija imena *Mirjana, Marija, Jadranka, Gordana, Nada, Sanja, Ljiljana, Anka, Dragica, Vesna, Snježana* (i *Snježana*) i *Branka* te *Ivan, Ante, Dragan, Željko, Mladen, Branko, Boris, Zoran, Davor, Damir* i *Šime*.

Šezdesetih su godina najčešća imena *Vesna* i *Dragan*, a osim onih iz 1950-ih godina, među prvih deset javljaju se još i *Marina, Irena, Silvana, Jagoda, Tatjana, Dragica, Ines, Jasminka, Mira, Vedrana, Jasna, Sandra, Suzana, Da-*

nijela, Tanja, Višnja te *Ivica, Neven, Nenad, Denis, Milan, Predrag, Goran, Robert* i *Tomislav*.

Sedamdesetih je godina ime *Marijana* bilo četiri puta, a imena *Ante* i *Tomislav* tri puta na prvom mjestu rang-liste. Tih će se godina, među deset najpopularnijih, uz ona iz pedesetih i šezdesetih godina, pojaviti i ova imena: *Dijana, Nataša, Katarina, Anita, Zrinka, Ivana* i *Jelena* te *Alen, Marin, Josip, Hrvoje, Mario* (i *Marijo*), *Marko, Dalibor, Josip* i *Saša*.

Zadarski su roditelji 1970-ih godina bili uistinu maštoviti. Među mnoštvom imena izdvajaju se svojom neobičnošću i rijetkošću i ova imena: *Milva, Nidija, Vekenega, Voljena, Roxana, Zrinska, Sinlera, Fler, Verdijana, Slobodinka, Milera, Atana, Domagojka, Marmila, Menzona, Kršiuma, Elemika, Flores, Mironka* i *Jovankrada* te *Sinio, Enisej, Eliner, Jenisej, Inges, Pridrag, Antislav, Iztok, Liberat, Vitez, Lav, Marki, Martinčić, Njogoš, Injes, Plamenko, Tufflija, Grgur, Vukan, Darovan, Đango, Augustin, Tin, Merlin* i drugi.

Osamdesete godine obilježila su imena *Ivan* i *Ivana*, a među imenima koja nismo susretali iz 50-ih, 60-ih i 70-ih godina, nalaze se i ova: *Jelena, Maja, Iva, Dragana, Marijana, Nikolina, Martina, Josipa, Lucija, Petra, Kristina* i *Antonija* (i *Antonija*) te *Jurica, Mate, Luka, Stipe*.

Devedesetih godina prvo žensko ime bilo je *Lucija* (6 puta) a najčešće muško ime *Ivan* (čak 7 puta). *Marija* i *Luka* 1990-ih tri puta su bili na prvom mjestu.

Najdojmljivija imena iz 1990-ih jesu *Kroacia* (1991) i *Adam Ustaša* (1994).

Godine 2000., 2001. i 2002. najpopularnije muško ime je *Luka*. Kod ženskih imena bilo je kolebljivosti pa je 2000. godine prvo ime *Sara*, 2001. *Marija* i 2002. *Lucija* (i *Lucia*).

Na ljestvicama s početka prvog desetljeća 21. stoljeća naći ćemo mnoga „nova“ imena. Djevojčice i dječaci, uz spomenuta imena, sve više će dobivati i ova imena: *Andela, Karla, Laura, Magdalena, Marta, Nina, Paula, Lorena, Lara, Barbara, Lana, Valentina, Leonarda, Andrea, Nika, Kristina, Gabrijela, Antonela, Ema, Mia, Stela, Tea, Zara, Antonela, Lea* te *Karlo,*





Filip, Roko, Lovre, Dino, Toni, Antonio, Mateo, Dominik, Jakov, David, Duje, Petar, Frane, Bruno, Niko itd.

Iz svijeta sporta, glazbe, mode, filma i televizije dolaze imena: *Janica, Thompson, Celine, Indira, Minea, Korina, Nikita* i *Tarik*. Takvih je zvučnih imena među imenima zadarske novorođenčadi ipak malo.

Što se tiče nesvakidašnjih imena odabrat ćemo ona iz 2002. godine. To su *Aldina, Santana, Ria, Ita* i *Vita* te *Amel, Abel, Pellegrin,*

Lerijan, Dante, Orlando, Din, Atila, Marinero, Potjeh i *Noa*.

Iz priložene rang-liste imena, novorođenčadi u Zadru i 2002. godine vidljivo je da su mnoga imena gotovo nestala iz upotrebe. Koja će imena biti najpopularnija za deset ili dvadeset godina teško je reći. Vjerojatno će to biti imena koja su popularna i drugdje u svijetu. To bi uostalom mogla biti kratka imena, što pokazuje i trenutna situacija biranja kraćih, „praktičnijih“ imena.

☐ RANG-LISTA IMENA U ZADRU 2002. GODINE

Djevojčice	Dječaci
1. Lucija, -ia (33)	Luka (49)
2. Ana (24)	Ivan (44)
3. Sara (23)	Ante, Karlo i Roko (27)
4. Katarina (19)	Josip (25)
5. Karla, Laura, Marija, -ia Marta i Petra (18)	Antonio, -ijo (24)
6. Anđela, Matea (17)	Lovre i Marko (23)
7. Nina i Paula (16)	Dominik (20)
8. Magdalena (15)	Mate (18)
9. Iva (14)	Toni (16)
10. Andre, Ivana i Nika (13)	Dino, Stipe i Šime (15)
11. Antonija, -ia, Kristina i Nikolina (12)	Jakov (14)
12. Gabrijela, -iela i Josipa (11)	Filip i Matej (13)
13. Antonela, Ema, Jelena, Mia Stela (Stella), Tea i Zara (10)	David i Mateo (12)



14. Barbara i Lana (9)	Niko i Petar (11)
15. Ana-Marija, Ivona, Klara Leonarda i Lorena (8)	Duje, Gabrijel, Jure i Nikola (10)
16. Lara (7)	Domagoj, Kristijan, -ian, Matija i Tomislav (9)
17. Dora, Mihaela, Valentina (6)	Franko (7)
18. Korina, Marina, Paola i Tina (5)	Bruno (6)
19. Eni, Hana, Lea, Maja i Martina (4)	Adrian, Dario, Marin, Marjan Mario i Robert (5)
20. Adrijana, Anita, Helena, Patricija i Viktorija	Borna, Donat, Martin, Nino i Vito (4)

Zanimljivo je da najviše ženskih imena u Zadru 2002. godine počinje slovom M. Za njima slijede imena s početnim slovom A i L. I većina muških imena počinje slovom M, a za njima slijede imena s početnim slovom D. Slično je bilo i 2001. godine, samo što se prošle godine povećao broj ženskih imena koja počinju slovom A.

Što se tiče udvostručenih imena (npr. *Lovre-Bepo*), poznati njemački jezikoslovac **Wilfried Seibicke** smatra da su to umjetne tvorevine na

papiru jer svako ime i dalje ostaje za sebe, to jest dva imena spojena crticom ne čine jedinstveno ime, što se očekuje. Trebalo bi vrijediti sljedeće pravilo: Udvostručeno ime ima smisla samo kada se oba imena mogu staviti pod glavni naglasak i kada bi se mogla pisati jednom riječju. Crticu bi pak trebalo pisati ako se ime ne zna izgovoriti, ako nismo sigurni gdje prestaje, a gdje počinje ime: npr. *Kai-Uwe* (umjesto *Kaiuwe*).

BILJEŠKE

¹Izdao Hrvatski institut za liturgijski pastoral, Zadar 1996.

